

दिल्ली पब्लिक स्कूल, जम्मू
सत्र 2024-25
वार्षिक परीक्षा हेतु उत्तर माला
Set-A

कक्षा - सातवीं

विषय - संस्कृत

(i) गौतम बुद्धः वनमार्गेण गच्छति स्म

(ii) लुण्ठकः बुद्धः हन्तुम् इच्छति

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत। पूर्णवाक्य में उत्तर दीजिए। (Answer in complete sentence.)

(i) 'मां हन्तुम् इच्छसि अवश्यं मारय। किन्तु मारणात् पूर्वम् एका स्वल्पाम् इच्छा पूरय।'

(ग) निर्देशानुसारम् उत्तरत। निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। (Answer these questions as per the direction.)

(i) हन् +तुमुन्

उत्तर: 2

(1) द्वौ

(2) एकः

(3) तिस्सः

(4) नव /नवानि

(5) घात्वा

(6) तीर्तुम् / तरितुम्

(7) उपगम्य

(8) सम्भूय

उत्तर -3

मति' (बुद्धि) (इकारान्त स्त्रीलिंग)

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	मतिः	मती.....	मतयः
द्वितीया	मतिम्	मती	मती:.....
तृतीया	मत्या	मतिभ्याम्.....	मतिभिः
चतुर्थी	मत्यै, मतये	मतिभ्याम्	मतिभिः..... ,
पञ्चमी	मत्याः मतेः	मतिभ्याम्.....	मतिभ्यः
षष्ठी	... मत्याः मतेः	... मत्योः	मतीनाम्
सप्तमी	मत्याम्, मतौ	मत्योः	मतिषु

सम्बोधन हे ..मते.. ! हे मती ! हे मतय:....!

उत्तर: 4

(क) चत्वारः

(ख) एका

(ग) तिस्र

(घ) तिस्र

उत्तर- 5

(क) चत्वार

(ख) दश

(ग) तृतीय

(घ) षड्

उत्तर:-6

(क) दिशाः दश भवन्ति।

(ख) षट् नक्षत्राणि भवन्ति।

(ग) ग्रहाः नव भवन्ति।

(घ) मासे एकस्मिन् त्रिंशत् दिनानि भवन्ति।

(ङ) ऋतवः षट् भवन्ति।

उत्तर 7 पञ्च फलानि नामानि लिखत ।

1. आमः (आम)

2. केलाः (केला)

3. नारङ्गः (संतरा)

4. दाडिमः (अनार)

5. सीतालम् (सीताफल)

उत्तर 8

शिक्षकः

गृहकार्यम्

सेवकः

सञ्चिका

घंटा

तूलिका

घर्षकः

कलमः

उत्तर -9 जिसको स्वयं का विवेक नहीं है , शास्त्र उसका क्या कर सकते हैं ,यानी शास्त्र ज्ञान से उसको क्या लाभ ? जो नेत्रों से विहीन है , आईना उसका क्या करेगा ?

उत्तर:-10

1 जिह्वा

2 नेत्रे

3 हस्तयोः

4 मुखस्य

5 पादः

उत्तर -11 गरुडः (Garudah) - गरुड़, मयूरः (Mayoorah) - मोर, हंसः (Hansah) - हंस, कपोतः (Kapotah) - कबूतर, तिलीक्षः (Titikshah) - विलापकृषि (Crane)

उत्तर -12

निकलकर

पास जाकर

प्राप्त करके

पकाकर

प्रणाम करके

रक्षा करके

उत्तर -13

(i) मानव

(iii) बहवः

(iv) सर्वत्र

(v) विद्या

उत्तर -14

(i) जीवितुम्

(ii) निवृत्य

(iii) कृत्वा

(iv) व्यायामः

(v) बहवः

उत्तर 15 बच्चे अपनी बुद्धि से स्वयं करेंगे

(ii) स्वदेशे

दिल्ली पब्लिक स्कूल, जम्मू
सत्र 2024-25
वार्षिक परीक्षा हेतु उत्तर माला
Set-B

कक्षा - सातवीं

विषय - संस्कृत

- उत्तर-1 क (i) महाकविः कालिदासः श्रेष्ठः कविः अस्ति
(ii) कालिदासः सप्त-रचनाः अरचयत्
(ख) (i) जर्मनीवासिनः कालिदास 'शेक्सपीयर' कथयन्ति
(ग) (i) श्रेष्ठः

उत्तर- 2

- (क) चत्वार
(ख) दश
(ग) तृतीय
(घ) षड्

उत्तर: 3

- (1) घात्वा
(2) तीर्तुम् / तरितुम्
(3) उपगम्य
(4) सम्भूय
(5) द्वौ
(6) एकः
(7) तिस्सः
(8) नव /न

उत्तर -4

मति' (बुद्धि) (इकारान्त स्त्रीलिङ्ग)

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	मतिः	मती.....	मतयः
द्वितीया	मतिम्	मती	मती:.....
तृतीया	मत्या	मतिभ्याम्.....	मतिभिः
चतुर्थी	मत्यै, मतये	मतिभ्याम्	मतिभिः..... ,
पञ्चमी	मत्याः मतेः	मतिभ्याम्.....	मतिभ्यः

षष्ठी ... मत्याः मतेः ... मत्योः मतीनाम्
सप्तमी मत्याम्, मतौ मत्योः मतिषु
सम्बोधन हे ..मते.. ! हे मती ! हे मतयः....!

उत्तर: 5

(क) चत्वारः

(ख) एका

(ग) तिस्र

(घ) तिस्र

उत्तर:-6

शिक्षकः

गृहकार्यम्

सेवकः

सञ्चिका

घंटा

तूलिका

घर्षकः

कलमः

उत्तर -7

हिन्दी भावार्थः

जिन लोगों के पास न तो विद्या है, न तप, न दान, न शील, न गुण और न धर्म।

वे लोग इस पृथ्वी पर भार हैं और मनुष्य के रूप में मृग/जानवर की तरह से घूमते रहते हैं।

उत्तर:-8

1 जिह्वा

2 नेत्रे

3 हस्तयोः

4 मुखस्य

5 पादः

उत्तर -9 गरुड़ः (Garudah) - गरुड़, मयूरः (Mayoorah) - मोर, हंसः (Hansah) - हंस, कपोतः (Kapotah) - कबूतर, तितीक्षः (Titikshah) - विलापकृषि (Crane)

उत्तर -10.

i निकलकर

ii पास जाकर

iii प्राप्त करके

iv प्रणाम करके

v पकाकर

vi रक्षा करके

उत्तर -11

(i) मानव

(iii) बहवः

(iv) सर्वत्र

(v) विद्या

उत्तर -12

(i) जीवितुम्

(ii) निवृत्य

(iii) कृत्वा

(iv) व्यायामः

(v) बहवः

उत्तर 13 बच्चे अपनी बुद्धि से स्वयं करेंगे

उत्तर 14 दिशाः दश भवन्ति।

(ख) षट् नक्षत्राणि भवन्ति।

(ग) ग्रहाः नव भवन्ति।

(घ) मासे एकस्मिन् त्रिंशत् दिनानि भवन्ति।

(ङ) ऋतवः षट् भवन्ति।

उत्तर 15 पञ्च फलानि नामानि लिखत ।

1. आमः (आम)

2. केलाः (केला)

3. नारङ्गः (संतरा)

4. दाडिमः (अनार)

5. सीतालम् (सीताफल)

(ii) स्वदेशे